

VERSLAG OVER DE ROOFVOGELSTAND IN DE A. W. DUINEN IN 1980.

Inleiding.

Voor de roofvogels die Veldmuizen als hoofdvoedsel gebruiken bleek het broedseizoen 1980 gunstig te zijn. Dit hield verband met het feit dat de Veldmuis in de loop van 1980 in vele delen van het land zeer talrijk werd. Dit verschijnsel "muizentopjaar" treedt met een zeer sterke regelmaat op. In de A. W. duinen om de drie jaar,

In het totaal worden tijdens het broedseizoen de volgende aantallen bezette territoria vastgesteld: 28 Bosuilen, 13 Ransuilen en 3 Torenvalken. Over de stand van broedresultaten van de Sperwer en de Boomvalk zal in de toekomst geen verslag meer worden uitgebracht vanwege de gerezen bezwaren tegen de nestcontroles.

De Ransuil.

In vrijwel geheel Europa is de Veldmuis de belangrijkste prooidiersoort van de Ransuil. Dit was ook het geval in de A. W. duinen. Door veranderingen in de vegetatie is het gebied geleidelijk aan minder geschikt geworden voor de Veldmuis. (Zie fig. 1) Zowel de piekjaren als de daljaren vertonen een steeds lager niveau. Dit had als gevolg dat ook de legselgrootte van de uilen moest worden aangepast aan de veranderde situatie. Voor het muizenpiekjaar 1980 was het gemiddelde aantal eieren per legsel slecht 3,6 ei.

Een decennium geleden bedroeg dit getal voor de muizenpiekjaren 4,1 tot 4,5 ei per legsel. Ook de gemiddelde legselgrootten voor de daljaren liggen nu aanmerkelijk lager dan vroeger.

Van de 13 aanwezige paren werd bij 9 paar vastgesteld dat zij een broedpoging ondernamen. Van deze 9 broedende paren slaagden er 7 in om jongen groot te brengen. Dit is een hoog percentage vergeleken met dat van de vorige jaren.

In 1978 slaagden 1 van de 5 broedpogingen en in 1979 3 van de 8 pogingen.

Hier is dus waarschijnlijk ook een verband aanwezig tussen het mislukken van de broedpogingen en de talrijkheid van het belangrijkste prooidier van de Ransuil. Een van de mislukte nesten van dit jaar bevatte onbevuchte eieren welke bijna twee maanden werden bebroed alvorens te worden verlaten. De andere mislukte broedpoging was een verlaten nest. Dit verlaten komt in muizenarme jaren veelvuldiger voor. Alhoewel bijna al deze mislukkingen als "uitgepikte" nesten worden gecontroleerd moet verondersteld worden dat de corviden pas alleen dan een kans hebben het nest uit te pikken als het wijfje de eieren reeds verlaten heeft. Evenals bij Torenvalken (Cavè, 1968) kunnen mannetjes in dergelijke muizenarme

jaren niet genoeg prooien vangen om zichzelf en hun broedende wijfje van voedsel te voorzien. Het gevolg is dat de wijfjes de eieren verlaten om zelf op jacht te gaan.

Per succesvol nest werden 2,6 jongen grootgebracht. Er werden dit jaar 20 jongen voorzien van een ring van het Vogeltrekstation Arnhem.

De Bosuil.

Er werden in 1980 28 paren van de Bosuil vastgesteld. Door 18 van deze paren werd een broedpoging gedaan en 15 waren hierin succesvol. Zij brachten 24 jongen groot, hetgeen een gemiddelde gaf van 1,6 jong per jaar. De legselgrootte berekend over 18 nesten bedroeg 2,2 ei.

Vergeleken met de voorgaande jaren bleek de bosuilenpopulatie nauwelijks te reageren op de talrijkheid van de Veldmuis in 1980. Dit houdt verband met zijn voedselkeuze. De Veldmuis maakt namelijk slechts 1 tot 4% van zijn voedsel uit.

Toch moet de muizenstand van Bosmuis en Rosse Woelmuis ook niet ongunstig zijn geweest, want het aandeel van de vogels in het voedsel daalde met 24% ten opzichte van het vorig jaar. In 1979 bedroeg het percentage vogels 68% van het geconsumeerde vlees, nu slechts 44%. Het is niet uitgesloten dat de Rosse Woelmuis (een typische bewoner van bossen en struweel) talrijker is geweest dan normaal, vooral tijdens de winter en het vroege voorjaar. Aanwijzingen hiervoor werden gevonden in het voedsel van een groep overwinterende Ransuilen.

Normaal bedroeg op deze jarenlang bezette roestplaats het aandeel van de Rosse Woelmuis 1 tot 4%, in januari en februari 1980 echter maar liefst 23%. Uit de jaarcijfers van het voedsel van de Bosuilen komt deze vermoedelijke goede Rosse woelmuizenstand nauwelijks tot uiting.

Tabel I. Voedsel van de Bosuil in 1979 en 1980.

Prooidier	1979		1980	
	Aantal	Gewichts %	Aantal	Gewichts %
Veldmuis	2	-	8	-
Bosmuis	72	7%	125	11%
Rosse Woelmuis	6	1%	27	2%
Dwergmuis	-	-	1	-
Bosspitsmuis	13	1%	17	-
Dwergspitsmuis	2	-	6	-
Mol	1	-	-	-
Eekhoorn	-	-	1	-
Konijn	24	23%	43	39%
Vogels	162	68%	121	44%

Verheugend is de toestemming om in de toekomst volwassen vogels te kunnen vangen. Gepoogd zal worden een inzicht te verkrijgen over plaatstrouw, huwelijks-trouw en conditie van de uilen.

Torenvalk.

In 1980 werden drie broedgevallen van de Torenvalk vastgesteld. Alle paren legden 5 eieren en brachten respectievelijk 2, 5 en 5 jongen groot.

F. J. Koning.

